

Στους δύο σκαντζόχοιρους

Απ' τη στιγμή που έκλεισα το τηλέφωνο ήξερα ήδη πως αυτή η συνάντηση δεν θα ήταν για καλό. Συνάντηση σ' ένα κτίριο με τέτοιο οικόσημο πώς να μου πάει καλά; Είμαστε τρία αδέρφια. Γιατί στους δύο σκαντζόχοιρους, ρε παιδιά; Πειράζει να συναντηθούμε στα τρία τριαντάφυλλα; Στα τρία αστέρια; Στα τρία δαχτυλίδια; Υπάρχουν τόσα και τόσα κτίρια στην πόλη με οικόσημα ταιριαστά για την περίπτωση μας. Ή μήπως στα τρία τσεκούρια, εκεί που τελειώνει η ανηφόρα της Νερούντοβα, περνάς τα σκαλάκια για το κάστρο κι αρχίζει η Ούβοζ; Όχι, όχι, αυτό μπορεί να ήταν επικίνδυνο. Δεν ξέρεις πώς μπορούν να επηρεάσουν αυτά τα σύμβολα καμιά φορά... Γιατί όμως όχι στις τρεις στρουθοκαμήλους, εκεί, κάτω από τη γέφυρα του Καρόλου; Στα τρία χέρια; Α! Αυτό θα ήταν τέλειο: να συναντηθούμε στα τρία χέρια και να δώσουμε τα χέρια! Εκείνος φουρκίστηκε. Όπως κάνει πάντα δηλαδή όποτε μιλάει μαζί μου. Για τον Ρόμαν λέω, το μεσαίο μας. Εγώ είμαι ο μεγάλος, ο Τόμας, αν δεν κατάλαβες τη φωνή μου. Ωρυσόταν στο τηλέφωνο πως είμαι ηλίθιος και πως δεν διαλέγουμε το μέρος που θα συναντηθούμε ανάλογα με το κτίριο ή το οικόσημο που μας αρέσει, αλλά πάμε εκεί που έχει το γραφείο του ο δικηγόρος. Αν όμως εγώ μπορούσα να διαλέξω, θα διάλεγα το κτίριο που έχει οικόσημο

τα δύο αρκούδια, στην οδό Κόζνα. Αυτό είναι το οικόσημο που αγαπώ πιο πολύ απ' όλα.

Τα σπούδασα καλά τα οικόσημα της Πράγας. Από μικρό παιδί, όταν μας τραβολογούσες στις δουλειές σου στην πόλη –έλεγες πως δεν είχες εμπιστοσύνη ν' αφήσεις τους μικρούς στο σπίτι με μένα, το μεγάλο– πάντα μου γκρίνιαζες πως χασομερώ κοιτώντας τις στέγες και τον ουρανό σαν χαζός. Μα εγώ δεν κοιτούσα τις στέγες κι όσο προσπαθούσα να σου το εξηγήσω, εσύ θύμωνες ακόμα περισσότερο και με τράβαγες απ' το χέρι να προχωρήσω.

Ναι, τα δύο αρκούδια ήταν από πάντα το αγαπημένο μου οικόσημο. Ξέρεις γιατί; Κυρίως γιατί με διασκεδάζει η πρόθεση του μάστορα να μας κοροϊδέψει. Δήθεν πως τα 'φτιαξε συμμετρικά πάνω από την πόρτα, αλλά δεν είναι! Άμα καθίσεις λίγο παραπάνω και προσέξεις το οικόσημο αντιλαμβάνεσαι το κόλπο του. Βασικά, το ένα αρκούδι είναι μια ιδέα μεγαλύτερο από τ' άλλο, ενώ εκείνοι οι δύο κύριοι που τα φυλάνε, πρέπει να είναι πατέρας και γιος. Κι ας νομίζεις στην αρχή πως είναι δίδυμα αδέρφια. Υπάρχουν κι άλλες διαφορές: ένα λουλούδι παραπάνω από τη μια πλευρά, ένα πέταλο λιγότερο σε κάποιο άλλο λουλούδι από την άλλη, τρελαίνομαι να τις παρατηρώ και να τις εντοπίζω. Όσο ασύμμετρο κι αν είναι πάντως εκείνο το οικόσημο, τα δύο αρκούδια, τ' αφεντικά τους, κι εκείνος ο ανθισμένος κήπος που περιβάλλει ζώα και ανθρώπους, είναι σκέτη ομορφιά. Γι' αυτό θεωρώ εκείνο το κτίριο στην Κόζνα ξεχωριστό.

Όμως δεν ξεκίνησα να σου μιλώ για να σου πω για τα δύο αρκούδια. Καμιά φορά είχες δίκιο που έλεγες πως δεν έχω ειρμό. Δεν ήξερα τότε τι σημαίνει αυτό, μέχρι που μου εξήγησες πως πάει να πει ότι πετάγομαι απ' το ένα θέμα στο

άλλο. Τι να κάνω όμως αφού θέλω να μιλήσω για όλα ταυτόχρονα;

Αυτό που ξεκίνησα να σου λέω, λοιπόν, είναι για τη συνάντηση με τ' αδέρφια μου στους δύο σκαντζόχοιρους. Ότι κι αν τους είπα, δεν δέχτηκαν ν' αλλάξουμε σημείο συνάντησης. Κι έτσι εκεί, στο γραφείο κάποιου γιουντρ¹ Γιέζεκ βρεθήκαμε ξανά, μετά από δύο ολόκληρα χρόνια.

Ο Στέφαν μού φάνηκε πως δεν άλλαξε καθόλου από τότε που είχα να τον δω. Του το 'πα μα δεν έδειξε να χαίρεται ιδιαίτερα. Τώρα που το σκέφτομαι, γιατί να χαρεί; Άλλωστε τι είναι δύο χρόνια; Εικοσιτέσσερις μήνες όλοι κι όλοι. Κι εμείς έχουμε όλοι μεγαλώσει: περασμένα τα σαράντα εκείνοι, τα πενήντα εγώ. Βρέφη είμαστε για να φανεί πάνω μας το πέρασμα δυο χρόνων; Κι εγώ ίδιος είμαι. Το βλέπω στον καθρέφτη κάθε πρωί. Ο Ρόμαν όμως... «Καλέ, πώς έγινες έτσι εσύ;» του είπα και παρεξηγήθηκε. Όχι πως είπε τίποτα, αλλά τον κατάλαβα εγώ. Ξέρω πότε εκνευρίζεται ο αδελφός μου. Πώς όμως να κράταγα την έκπληξή μου έτσι όπως τον είδα στρογγυλό σαν βαρελάκι; «Δεν έχετε και μπόι, πανάθεμα σας», έλεγε ο πατέρας. Ο ίδιος είχε κάπου στο ένα μέτρο και ογδόντα, αλλά εμείς τα παιδιά πήραμε από σένα. Παρεξηγήθηκε. Ο Ρόμαν λέω. Γιατί, εκεί που άρχισε να λέει «Πώς χαθήκαμε, βρε παιδί μου» και «Λάθος μας, τρία αδέρφια, να μην είμαστε κοντά ο ένας στον άλλο...» Όχι! Αυτό το είπε ο μικρός. Εν πάση περιπτώσει, όταν είπα στον Ρόμαν «Πώς έγινες έτσι», γύρισε ανυπόμονα στον δικηγόρο και του 'πε: «Ας αρχίζουμε λοιπόν».

Δύο ολόκληρα χρόνια χωρίς να συναντηθούμε. Βέβαια, μιλήσαμε μερικές φορές στο τηλέφωνο. Και πάντα εκείνοι

1. JuDr: Ακαδημαϊκός τίτλος που αποδίδεται στους δικηγόρους.

παίρνανε. Η αλήθεια να λέγεται. Δεν είχαμε βρεθεί όμως από κοντά. Δύο χρόνια' από τότε που έφυγες εσύ. Είχες κάνει δέκα μέρες στο νοσοκομείο Τομαγιέροβα στο Κρτς, τότε, θυμάσαι; Είχαν έρθει κι οι δυο τους να σε δούνε. Όταν όμως, λίγο αργότερα, τους πήρα να τους πω πως έφυγες, «Τόμας», μου είπε ο Στέφαν, «εσύ, σαν μεγαλύτερος, πρέπει να αναλάβεις ό,τι πρέπει να γίνει. Θα σου τα πουν εκεί στο νοσοκομείο. Ξέρουν αυτοί τι γίνεται σ' αυτές τις περιπτώσεις. Εγώ δεν τα μπορώ αυτά τα πράγματα. Ούτε κι ο Ρόμαν πιστεύω. Άντε, αγόρι μου, είναι η τελευταία χάρη που σου ζητά η μάνα». Εδώ που τα λέμε, εσύ, μάνα, δεν μου είχες ζητήσει καμία χάρη, αλλά τι; Να μη δω πού θα πας; Πού θα βρίσκεσαι από δω και πέρα; Να μην ξέρω πού να πάω για να σου μιλήσω; «Δώσε τόσα για το κρεματόριο και τόσα για το δικό μου τρέξιμο και θα τα φροντίσω όλα εγώ. Εσύ τράβα σπίτι και πες πώς όλα τελείωσαν», μου είχε πει εκείνος, το ψηλό παλικάρι, φροντιστής νομίζω πως ήταν. Πώς να 'κανα τέτοιο πράγμα; Όχι, όχι! Να δω. Έπρεπε να δω, να ξέρω. Κι ευτυχώς δηλαδή που επέμενα, γιατί έτσι ανακάλυψα πως μπορούσα να σε κρατήσω μαζί μου. Πράγμα που ήθελα, δηλαδή. Τώρα σ' έχω στο σπίτι και μπορώ να σου μιλάω, καλή ώρα, χωρίς να χρειάζεται να πάω πουθενά. Ειδικά το χειμώνα, αφού γυρίζω απ' τη δουλειά και βάζω τις παντούφλες, δεν έχω όρεξη να ξαναβγώ για τίποτα στον κόσμο. Άλλωστε, ποιος άλλος πέρα από μένα θα φρόντιζε σωστά το βάζο με τις στάχτες σου; Κι άμα το δίνανε να το φροντίζει κανένας απρόσεκτος; Να γίνει κανένα ατύχημα –όπως τότε ο Στέφαν μας, μικρός, που έσπασε το βάζο με το μέλι και τον μάλωσε ο μπαμπάς– και μετά... άντε βρες τη μαμά. Θα σκορπιζόσουν στους πέντε ανέμους. Συγχώρα με που σ' τα λέω έτσι, μαμά, αλλά έτσι είναι.